
TRIBUNALUL NEAMŢ

SECŢIA PENALĂ

DOSAR NR. 1664/103/2016

DOMNULE PREŞEDINTE,

Subsemnatul **Misăilă Gheorghe Dan**, în calitate de inculpat în dosarul rubricat, prin avocat Alexandru Iavorschi, telefon 0741 080 440, email: alexandru.iavorschi@gmail.com, cu sediul în Bucureşti, Bld Regina Elisabeta, nr. 30, sector 5, ap. 14,

în temeiul art. 29 alin. (4) din Legea nr. 47/1992 şi dispoziţiile art. 142 alin. (1) şi art. 146 lit. d) teza I din Constituţia României, republicată,

formulăm şi depunem prezenta

EXCEPŢIE DE NECONSTITUŢIONALITATE

a dispoziţiilor Articolului unic, pct. 5 din Legea nr. 50/2013 privind modificarea Legii nr. 241/2005 pentru prevenirea şi combaterea evaziunii fiscale (denumită în continuare „**Legea nr. 50/2013**”), publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 146 din 19 martie 2013, în vigoare de la 22 martie 2013 potrivit căroră:

„5. La articolul 9, alineatele (2) şi (3) se modifică şi vor avea următorul cuprins:

„(2) Dacă prin faptele prevăzute la alin. (1) s-a produs un prejudiciu mai mare de 100.000 euro, în echivalentul monedei naționale, **limita minimă a pedepsei prevăzute de lege și limita maximă a acesteia se majorează cu 5 ani.**

(3) Dacă prin faptele prevăzute la alin. (1) s-a produs un prejudiciu mai mare de 500.000 euro, în echivalentul monedei naționale, **limita minimă a pedepsei prevăzute de lege și limita maximă a acesteia se majorează cu 7 ani.**”

A. ADMISIBILITATEA EXCEPȚIEI DE NECONSTITUTIONALITATE

Având în vedere jurisprudența Curții Constituționale, judecătorul *a quo* trebuie doar să constate dacă sunt întrunite condițiile de admisibilitate prescrise de art. 146 lit. d) din Constituția României, republicată și art. 29 alin (1)-(3) din Legea nr. 47/1992, *recte* (i) excepția să fi fost invocată în fața unei instanțe de judecată de către una dintre părți și să aibă ca obiect un text dintr-o lege sau ordonanță; (ii) textul de lege să nu fi fost declarat neconstituțional printr-o decizie anterioară; (iii) textul să fie în vigoare și (iv) să aibă legătură cu soluționarea cauzei.

Instanța de judecată este rugată să observe că excepția de neconstituționalitate invocată este **admisibilă** pentru următoarele considerente:

- (i) *Textul a cărui neconstituționalitate solicităm a fi constatată este cuprins în **Legea nr. 50/2013, în vigoare, fiind invocat în fața Tribunalului Neamț**, de către inculpați, făcând astfel obiect al controlului de constituționalitate exercitat de Curtea Constituțională în temeiul art. 146 lit. d) teza I din Constituția României, republicată și art. 29 alin. (1) și (2) din Legea nr. 47/1992.*
- (ii) *Textul de lege **nu a fost declarat neconstituțional** printr-o decizie anterioară a Curții Constituționale, condiție statuată în art. 29 alin. (3) din Legea nr. 47/1992 și este în vigoare, condiție statuată de*

- (iii) *Textul de lege a cărui neconstituționalitate cerem a fi constatată **are legătură cu soluționarea cauzei** și este fundamental pentru aceasta, condiție statuată în art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992.*

a) *Cu privire la chestiunea legăturii cu soluționarea cauzei*

În ceea ce privește condiția potrivit căreia textul a cărui neconstituționalitate se solicită a fi constatată să aibă **legătură cu soluționarea cauzei** invocăm Decizia nr. 704 din 29 noiembrie 2016 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 231 alin. (7) și art. 238 alin. (1) teza finală din Codul de procedură penală, în varianta anterioară modificării prin art. II pct. 54 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 18/2016 publicată în Monitorul Oficial nr. 158 din 02.03.2017. În această decizie Curtea Constituțională a statuat următoarele:

*„(...) în jurisprudența sa, a stabilit doua criterii/condiții pentru existența legăturii textului criticat cu soluționarea cauzei, în sensul art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, condiții care trebuie întrunite cumulativ, respectiv **aplicabilitatea textului criticat în cauza dedusă judecării și necesitatea invocării excepției de neconstituționalitate în scopul restabilirii stării de legalitate** (a se vedea Decizia nr. 438 din 8 iulie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 600 din 12 august 2014).”*

Prin urmare, condiția relevanței excepției de neconstituționalitate, respectiv a incidenței textului de lege criticat în soluționarea cauzei aflate pe rolul instanței judecătorești, **nu trebuie analizată in abstracto**, ci trebuie verificat în primul rând **interesul procesual al invocării excepției de neconstituționalitate**, mai ales din prisma efectelor unei eventuale constatări a neconstituționalității textului de lege criticat (a se vedea Decizia nr. 465 din 23 septembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 788 din 29 octombrie 2014; Decizia nr. 189 din 31 martie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 423 din 15 iunie 2015; Decizia nr. 279 din 23 aprilie 2015, publicată în

---

Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 431 din 17 iunie 2015; Decizia nr. 397 din 28 mai 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 500 din 7 iulie 2015).

b) Analiza „in concreto” a legăturii cu soluționarea cauzei

Subsemnatul sunt acuzat de săvârșirea, *inter alia*, a infracțiunilor de evaziune fiscală, prevăzute de art. 9 alin. (1) lit. c), alin. (2) și (3) din Legea nr. 241/2005. Dispozițiile art. 9 alin. (2) și (3) din Legea nr. 241/2005 au configurația juridică dobândită prin Legea nr. 50/2013, lege care face obiectul prezentei excepții de neconstituționalitate.

Prin urmare, textul de lege este aplicabil în prezenta cauză, iar invocarea excepției de neconstituționalitate are drept scop restabilirea stării de legalitate, întrucât prin aceasta s-ar reveni la limitele de pedeapsă prevăzute de dispozițiile art. 9 alin. (3) și (3) anterior modificărilor aduse prin Legea nr. 50/2013.

Pentru aceste motive, vă solicităm să constatați că excepția de neconstituționalitate este admisibilă și să dispuneți sesizarea Curții Constituționale cu soluționarea prezentei excepții de neconstituționalitate în conformitate cu dispozițiile art. 29 alin. (4) din Legea nr. 47/1992 raportat la dispozițiile art. 142 alin. (1) și art. 146 lit. d) teza I din Constituția României, republicată.

B. MOTIVE DE NECONSTITUȚIONALITATE

Legea nr. 286/2009 privind Codul penal a fost publicată în Monitorul Oficial nr. 510 din **24 iulie 2009**, acesta urmând a intra în vigoare la data la care va fi stabilită în legea de punere în aplicare a acestuia.

Prin Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, publicată în Monitorul Oficial nr. 757 din **12 noiembrie 2012**, s-a statuat ca acesta va intra în vigoare la 1 februarie 2014.

Potrivit dispozițiilor art. 9 alin. (2) și (3) din Legea nr. 241/2005, în forma în vigoare anterior adoptării Legii nr. 50/2013:

*„(2) Dacă prin faptele prevăzute la alin. (1) s-a produs un prejudiciu mai mare de 100.000 euro, în echivalentul monedei naționale, **limita minimă a pedepsei prevăzute de lege și limita maximă a acesteia se majorează cu 2 ani.***

*„(3) Dacă prin faptele prevăzute la alin. (1) s-a produs un prejudiciu mai mare de 500.000 euro, în echivalentul monedei naționale, **limita minimă a pedepsei prevăzute de lege și limita maximă a acesteia se majorează cu 3 ani.**”*

Ulterior, prin modificările aduse prin Legea nr. 50/2013, limitele de pedeapsă s-au majorat cu 5 ani pentru fapta de la art. 9 alin. (2), în cazul producerii unui prejudiciu mai mare de 100.000 euro, și cu 7 ani pentru fapta de la art. 9 alin. (3), în cazul producerii unui prejudiciu mai mare de 500.000 euro. În concluzie, legiuitorul a modificat respectivele dispoziții în sensul majorării substanțiale a limitelor de pedeapsă.

La data intrării în vigoare a Legii nr. 50/2013, *recte* 22 martie 2013, atât Noul Cod penal, cât și legea de punere în aplicare a acestuia, erau deja publicate în Monitorul Oficial, așa cum am arătat *supra*.

Prin Decizia nr. 265/2014 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 5 din Codul penal, instanța de contencios constituțional a reținut următoarele:

*„34. (...) Codurile se supun aceluiași reguli generale ce guvernează rațiunea, scopul, necesitatea oricărui sistem de drept, însă, spre deosebire de reglementările modificatoare punctuale, dispun cu privire la o tipologie largă de relații sociale. Astfel, potrivit art.18 din Legea nr.24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.260 din 21 aprilie 2010, „În vederea sistematizării și concentrării legislației, reglementările dintr-un anumit domeniu sau dintr-o anumită ramură de drept, subordonate unor principii comune, pot fi reunite într-o structură unitară, sub formă de coduri.” Tocmai de aceea, în cazul proiectelor de coduri comisiile de specialitate vor întocmi **teze prelabile care să reflecte concepția generală, principiile, noile orientări și principalele soluții ale reglementărilor preconizate.***

*35. Adoptarea noului Cod penal a fost impusă din punct de vedere teleologic de rațiuni a căror sorginte publică este dată atât de reglementările adoptate la nivelul Uniunii Europene pentru realizarea spațiului comun de libertate, securitate și justiție, cât și de noua filosofie penală a statului român. Din această perspectivă, **actualul Cod penal consacră o viziune diferită față de vechiul Cod penal:** deși au fost preluate majoritatea faptelor penale ce se găseau și în reglementarea anterioară, **pedepsele aplicabile au fost semnificativ diminuate.** (...)*

*36. Fără a intra într-o analiză comparativă și punctuală pe fiecare instituție de drept penal — analiză care aparține prin excelență instanțelor de drept comun, **întrucât prin actualul Cod penal au fost diminuate pedepsele, Curtea constată că rațiunea avută în vedere de legiuitor a fost aceea de a impune un tratament sancționator mai blând pentru inculpații care se află la prima confruntare cu legea penală și care, indiferent de forma de vinovăție, comit o singură faptă penală, iar nu o pluralitate de infracțiuni.** Alta este situația inculpaților care persistă într-*

un comportament antisocial prin săvârșirea mai multor infracțiuni, situație în care legiuitorul a urmărit să instituie un tratament sancționator mai sever, al cărui rol preventiv constă în descurajarea celor tentați să lezeze repetat valorile sociale ocrotite de legea penală. De altfel, intenția legiuitorului rezultă și din Expunerea de motive a Legii nr.286/2009 privind Codul penal, potrivit căreia, **„Într-un stat de drept, întinderea și intensitatea represiunii penale trebuie să rămână în limite determinate, în primul rând, prin raportare la importanța valorii sociale lezate pentru cei care înfrâng pentru prima oară legea penală, urmând să crească progresiv pentru cei care comit mai multe infracțiuni înainte de a fi definitiv condamnați și cu atât mai mult pentru cei în stare de recidivă. De aceea, limitele de pedeapsă prevăzute în partea specială trebuie corelate cu dispozițiile părții generale, care vor permite o agravare proporțională a regimului sancționator prevăzut pentru pluralitatea de infracțiuni.”**

37. Curtea consideră că intenția legiuitorului nu trebuie și nu poate fi ignorată. O atare concluzie nu neagă principiul aplicării legii penale mai favorabile care urmează a fi incident, însă nu prin combinarea dispozițiilor din legile penale succesive, pentru că, în caz contrar, s-ar anula voința mai sus relevată care are în vedere ansamblul de norme ce au fost integrate organic într-un nou cod și nicidecum dispoziții ori instituții autonome. Altfel spus, în caz de tranziție, judecătorul este ținut de aplicarea legii penale mai favorabile, în ansamblu, fapt justificat prin aceea că nu trebuie să ignore viziunea fie preponderent represivă, așa cum este cazul Codului penal din 1969, fie preponderent preventivă, așa cum este cazul actualului Cod penal. Soluția se impune pentru că nu poate fi încălcată finalitatea urmărită de legiuitor cu ocazia adoptării fiecărui cod în parte, deoarece nu întâmplător cele două coduri, deși fiecare cu o concepție unitară proprie, au viziuni diferite asupra modului în care sunt apărate valorile sociale de către legea penală.

38. Împrejurarea că, anterior apariției noului Cod penal, Curtea Constituțională a sancționat punctual un înțeles contrar principiului legii

*penale mai favorabile în cazul unor instituții de drept penal material (a se vedea în acest sens Decizia nr.1.092 din 18 decembrie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.67 din 31 ianuarie 2013 — referitoare la prescripția specială, Decizia nr.1.470 din 8 noiembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.853 din 2 decembrie 2011 — referitoare la acordul de recunoaștere a vinovăției) nu contravine argumentelor de mai sus, deoarece, în acele decizii, **norma mai favorabilă s-a integrat în cuprinsul aceluiași act normativ, nefiind modificată viziunea de ansamblu a reglementării.** Astfel, legea de modificare a termenului de prescripție specială (art.I pct.3 din Legea nr.63/2012) a fost încorporată în legea de bază (respectiv Codul penal din 1969), pierzându-și identitatea și integrându-se deplin în filosofia de ansamblu a reglementării existente. **Situația este în mod vădit diferită în cazul succesiunii în timp a două coduri penale, întrucât într-o atare ipoteză se schimbă opțiunea puterii legislative cu privire la însăși filosofia politicii penale.”***

În concluzie, Curtea Constituțională a statuat că orice modificare adusă Codului penal trebuie să se integreze organic în viziunea de ansamblu a reglementării, cu scopul de a nu fi încălcată finalitatea urmărită de legiuitor cu ocazia adoptării fiecărui cod. Or, una dintre tezele principale ale Noului Cod penal a fost **micșorarea limitelor de pedeapsă.** De altfel, prin Legea nr. 187/2012, legiuitorul a urmărit adaptarea pedepselor pentru infracțiunile care rămân în legislația specială potrivit logicii sancționatorii a Noului Cod penal. Or, așa cum am menționat *supra*, logica sancționatorie a Noului Cod penal este cea de a micșora limitele de pedeapsă, nicidecum de a le majora sau chiar a le dubla, așa cum s-a întâmplat în cazul Legii nr. 50/2013 prin care s-au modificat substanțial limitele de pedeapsă pentru infracțiunile prevăzute de art. 9 alin. (2) și (3) din Legea nr. 241/2005.

La pag. 9 din Expunerea de motive la proiectul de lege de punere în aplicare a Codului penal, devenită Legea nr. 187/2012, inițiatorul precizează următoarele:

*„Adaptarea pedepselor pentru infracțiunile care rămân în legislația specială potrivit logicii sancționatorii a noului Cod penal. În acest context, s-a impus modificarea limitelor de pedeapsă în cazul **textelor care protejează valori sociale de natură/importanță comparabilă cu cele protejate de texte incluse în partea specială a Codului penal, astfel încât să nu se justifice o diferențiere substanțială a tratamentului sancționator.** (...)*

De asemenea, în reducerea limitelor speciale ale unor pedepse s-a avut în vedere și frecvența cu care infracțiunile în cauză intră în structura unui concurs de infracțiuni – în special atunci când este vorba despre fapte ce sivesc drept mijloc pentru săvârșirea altor infracțiuni – situație în care în individualizarea legală a pedepsei trebuie să se țină seama de modificarea sistemului sancționator al concursului de infracțiuni în Codul penal prin introducerea sporului obligatoriu. (...)”

Din analiza listei infracțiunilor din legislația specială ale căror limite de pedeapsă au fost modificate prin Legea nr. 187/2012 se poate observa că cele prescise de Legea nr. 241/2005, în special infracțiunile de la art. 9, nu au făcut obiectul acestor modificări. Aceasta se explică prin faptul că, la data inițierii și adoptării Legii nr. 187/2012, limitele de pedeapsă se majorau cu 2 ani pentru fapta de la art. 9 alin. (2), în cazul producerii unui prejudiciu mai mare de 100.000 euro, și cu 3 ani pentru fapta de la alin. (3), în cazul producerii unui prejudiciu mai mare de 500.000 euro. Aceste limite de pedeapsă se integrau organic în logica și viziunea de ansamblu a noii reglementări a Codului penal, intenția legiuitorului de lăsa nemodificate aceste limite fiind una firească.

Or, este evident că prin adoptarea Legii nr. 50/2013, ulterior adoptării Noului Cod penal și a Legii nr. 187/2012, limitele de pedeapsă prevăzute de art. 9 alin. (2) și (3) nu se mai integrau în ansamblul Noului Cod penal ce urma să intre în vigoare la 1 februarie 2014. Astfel, acestea nu se încadrează în politica penală a Parlamentului avută în vedere la elaborarea Codului penal și a Legii nr. 187/2012 de punere în aplicare a Noului Cod penal.

În Decizia CCR nr. 650/2018, Curtea a statuat următoarele:

„297. Prin Decizia nr.418 din 18 iulie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.664 din 26 iulie 2005, Curtea a constatat referitor la anumite infracțiuni cuprinse într-o lege cu dispoziții penale — Legea privind sănătatea reproducerii și reproducerea umană asistată medical — că acestea „nu se încadrează în politica penală a Parlamentului avută în vedere la elaborarea Codului penal”. Este de menționat că această comparație realizată s-a raportat la Legea nr.301/2004 privind Codul penal, lege care nu a intrat niciodată în vigoare. Prin urmare, **Curtea a stabilit că este competentă să analizeze dacă o anumită normă penală se încadrează sau nu în politica penală a statului, fără însă a identifica textul de referință folosit în controlul de constituționalitate, pentru a determina parametrul de constituționalitate incident.** Totuși Curtea a stabilit încălcarea unor texte constituționale specifice, referitoare la drepturile și libertățile fundamentale, având în vedere relațiile sociale ce trebuiau a fi ocrotite în lipsa normelor penale de dezincriminare [art.22 din Constituție privind dreptul la viață și la integritate fizică și psihică și art.26 din Constituție referitor la viața intimă, familială și privată]. Prin urmare, în măsura în care o normă penală contravine politicii penale a statului, se poate reține încălcarea acelor drepturi și libertăți fundamentale față de care standardul constituțional de protecție a fost nesocotit. **Însă, în măsura în care o soluție legislativă, în disonanță cu politica penală a statului, afectează totalitatea acestor drepturi sau libertăți fundamentale, în sensul că fragilizează întregul sistem de protecție a acestora, urmează a se stabili drept standard de referință art.1 alin.(3) din Constituție, în componenta sa referitoare la statul de drept.** O asemenea măsură nu afectează doar anumite relații sociale, ci are capacitatea/aptitudinea să submineze întregul sistem de garanții asociat drepturilor și libertăților fundamentale.”

În aceeași decizie, instanța de contencios constituțional face următoarele aserțiuni:

„298. De aceea, analiza Curții va fi una în două trepte, **respectiv stabilirea relației de vădită contrarietate între norma penală adoptată și politica penală a statului și dacă această relație de contrarietate este de natură a încălca drepturi/libertăți fundamentale specifice [ale inculpatului sau ale celorlalte persoane]** sau chiar întregul spectru al acestora.

299. Raportat la cauza de față, Curtea constată că, prin Decizia nr.711 din 27 octombrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.913 din 9 decembrie 2015, paragrafele 26—28, a statuat că, „în actualul Cod penal, legiuitorul român are o orientare mai degrabă preventivă, decât represivă, **de vreme ce a optat pentru reducerea limitelor speciale de pedeapsă pentru mai multe infracțiuni**, concomitent cu înăsprirea tratamentului penal al pluralității de infracțiuni. Aceasta, în contextul în care critica principală a tendințelor legislative anterioare de majorare a limitelor maxime de pedeapsă, ca principal instrument de combatere a unor infracțiuni, a fost aceea că sistemul sancționator al vechiului Cod penal nu mai reflecta în mod corect sistemul valorilor sociale pe care legea penală este chemată să le protejeze. Astfel, în expunerea de motive la proiectul Legii privind Codul penal se arată că **«soluția de dorit nu este deci o majorare dusă la absurd a limitelor de pedeapsă, care nu face altceva decât să nesocotească ierarhia valorilor sociale într-o societate democratică»**.

300. Pe de altă parte, legiuitorul a urmărit ca noul Cod penal să ofere și instrumente mult mai eficiente pentru individualizarea și sancționarea pluralității de infracțiuni, în condițiile în care, sub imperiul fostei reglementări, pluralitatea de infracțiuni, deși un indiciu important privind pericolozitatea sporită a infractorului, rămânea practic nesancționată, cauza de agravare fiind, în foarte multe situații, ignorată de instanțe în stabilirea pedepsei rezultante, din cauza faptului că sporul de pedeapsă prevăzut de lege avea un caracter facultativ. Așa încât noul Cod penal răspunde unei puternice exigențe sociale, de a reglementa mai sever tratamentul sancționator al celui care repetă comportamentul infracțional.

Potrivit expunerii de motive la proiectul Legii privind Codul penal, «într-un stat de drept, întinderea și intensitatea represiunii penale trebuie să rămână în limite determinate, în primul rând, prin raportare la importanța valorii sociale lezate pentru cei care înfrâng pentru prima oară legea penală, urmând să crească progresiv pentru cei care comit mai multe infracțiuni înainte de a fi definitiv condamnați și cu atât mai mult pentru cei aflați în stare de recidivă. De aceea, limitele de pedeapsă prevăzute în partea specială trebuie corelate cu dispozițiile părții generale, care vor permite o agravare proporțională a regimului sancționator prevăzut pentru pluralitatea de infracțiuni». Așadar, în cazul concursului de infracțiuni, pe lângă pedeapsa cea mai grea cu închisoarea — singura sancțiune aplicată, în mod obișnuit, de către instanțe sub legea veche —, sub imperiul legii noi este obligatorie aplicarea unui spor egal cu o treime din totalul celorlalte pedepse.

301. Având în vedere toate cele arătate, Curtea reține că, întrucât săvârșirea mai multor infracțiuni de către aceeași persoană demonstrează o perseverență pe calea infracțională a acesteia, sunt necesare sisteme de sancționare adecvate pentru asigurarea constrângerii și reeducării, iar reglementarea acestora nu trebuie să se facă decât cu respectarea Constituției și a supremației sale”.

302. De asemenea, prin Decizia nr.44 din 16 februarie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.305 din 21 aprilie 2016, paragraful 22, Curtea a statuat că „prevederile art.1 alin.(3) din Constituție, potrivit cărora «România este stat de drept [...]», impun legiuitorului obligația de a lua măsuri în vederea apărării ordinii și siguranței publice, prin adoptarea instrumentelor legale necesare în scopul reducerii fenomenului infracțional, inclusiv a delincvenței juvenile, cu excluderea oricăror reglementări de natură să ducă la încurajarea acestui fenomen. Prin urmare, atunci când stabilește regulile referitoare la tragerea la răspundere penală a minorului, legiuitorul trebuie să asigure un just echilibru între interesul individual al minorului și interesul general al societății de a-i găsi și a-i trage la răspundere penală pe autorii infracțiunilor și de a preveni

atingerile ce pot fi aduse ordinii și siguranței publice, echilibru care este absolut necesar în scopul apărării valorilor constituționale”.

303. Din cele de mai sus rezultă că politica penală a statului, reflectată în mod primar și primordial în Codul penal, s-a axat pe ideea reducerii limitelor speciale de pedeapsă și pe pedepsirea mai aspră a pluralității de infracțiuni [aplicarea pedepsei celei mai grele, la care se adaugă un spor de o treime din totalul celorlalte pedepse stabilite]. Aceasta spre deosebire de Codul penal din 1969, care a stabilit limite speciale de pedeapsă ridicate, însă a pedepsit mai blând pluralitatea de infracțiuni [aplicarea pedepsei celei mai grele, care poate fi sporită până la maximul ei special, iar când acest maxim nu este îndeplăcut, se poate adăuga un spor de până la 5 ani].

304. Or, noua formulă legislativă vizează aplicarea, în caz de concurs de infracțiuni, atunci când s-au stabilit numai pedepse cu închisoare, a pedepsei celei mai grele, la care se poate adăuga un spor de până la 3 ani. Este o evidentă relaxare a regimului sancționator al concursului de infracțiuni, față de cel aflat în vigoare; deși legiuitorul, în principiu, are competența constituțională să stabilească o asemenea orientare a politicii penale, acesta trebuie să coreleze cele două axe pe care le-a avut în vedere la elaborarea Codului penal. Astfel, dacă se dorește pedepsirea mai blândă a concursului de infracțiuni, corelativ, legiuitorul are obligația constituțională de a spori limitele speciale de pedeapsă, pentru a se realiza o corelare între acestea. În caz contrar, infractorul ar fi încurajat să comită mai multe infracțiuni, pentru că știe că în principal este pedepsit pentru o singură infracțiune comisă, iar sporul aplicat în aceste condiții devine nesemnificativ. Practic, se constată că legiuitorul, deși menține sistemul cumulului juridic în privința sancționării concursului de infracțiuni, prin reglementarea aplicării numai a unui spor facultativ, alterează sistemul cumulului juridic, deplasându-l, în mod nepermis, către cel al absorbției — existent în prezent în privința ipotezei de la art.39 alin.(1) lit.a) din cod, potrivit căruia „când s-au stabilit o pedeapsă cu detențiune pe viață și una sau mai multe pedepse cu închisoare

ori cu amendă, se aplică pedeapsa detențiunii pe viață” —, sistem care în sine poate încuraja săvârșirea de infracțiuni concurente.

305. De asemenea, Curtea reține că există și o deosebire de substanță între textul preconizat și cel al Codului penal din 1969; astfel, în acest din urmă cod, concursul de infracțiuni, ca regim sancționator, presupunea deplasarea pedepsei celei mai grele până la maximul special al infracțiunii date, în condițiile în care limitele speciale de pedeapsă erau ridicate/mult mai ridicate față de cele din prezent, la care se putea aplica un spor de pedeapsă de până la 5 ani. Or, forma preconizată nu reglementează nici măcar posibilitatea judecătorului de a spori pedeapsa cea mai grea până la maximul special al acesteia, ci îl limitează să aplice pedeapsa cea mai grea, în condițiile în care cuantumul pedepselor este mult diminuat. Mai mult, s-a instituit, ca și în vechea reglementare, un spor facultativ și variabil, dar nu de 5 ani, ci de 3 ani. Or, în aceste condiții, Curtea constată că politica penală a statului devine contradictorie: dacă inițial s-a dorit ca acest Cod penal să aibă mai degrabă o funcție preventivă, în forma preconizată se ajunge la încurajarea săvârșirii a cât mai multor infracțiuni în concurs, pentru că cele mai multe dintre ele rămân nepedepsite. O asemenea concepție afectează fundamentul statului de drept, fiind de netăgăduit faptul că perseverența infracțională trebuie descurajată și mai aspru pedepsită.

306. Din cele de mai sus, rezultă fără tăgadă faptul că această măsură alterează politica penală a statului, astfel cum a fost promovată și normativizată prin Codul penal în vigoare, încercând revenirea la o formulă consacrată de Codul penal din 1969, denaturând-o, în schimb, și pe aceea, sub aspectul tratamentului sancționator. Nimic nu împiedică legiuitorul să modifice/să schimbe politica penală a statului, însă aceasta trebuie să fie corelată cu concepția de ansamblu a Codului penal și în conformitate cu exigențele Constituției; aceasta înseamnă ca statul să asigure un just echilibru între protecția libertății individuale a infractorului și drepturile și libertățile fundamentale ale celorlalte persoane.

307. Astfel cum s-a arătat, legiuitorul are competența de a reveni la sistemul cumulului juridic cu spor facultativ și variabil și nimic nu îl împiedică să facă acest lucru, însă aceasta presupune majorarea limitelor speciale de pedeapsă, precum și a cuantumului sporului de pedeapsă, pentru a nu se ajunge la alterarea sistemului cumulului juridic și adoptarea, în realitate, a sistemului absorbției, ceea ce ar echivala cu nepedepsirea celorlalte infracțiuni aflate în concurs.

308. Rezultă că măsura analizată nu reconfigurează politica penală a statului, ci se constituie într-un element de alterare a acesteia, care afectează drepturile și libertățile fundamentale în ansamblul lor, fapt pentru care se constituie nu numai într-o amenințare punctuală în privința unui drept sau a unei libertăți fundamentale, ci în privința statului de drept, astfel cum acesta este consacrat la art.1 alin.(3) din Constituție.”

Aplicând principiile degajate de jurisprudența CCR pe acest tărâm, se poate observa vădită contrarietate între norma penală adoptată prin Legea nr. 50/2013 și politica penală a statului prevăzută de Noul Cod penal și de legea de punere în aplicare a Codului penal, Legea nr. 50/2013 alterând politica penală a statului astfel cum a fost promovată și normativizată prin Noul Cod penal.

Ca urmare a adoptării Legii nr. 50/2013, dacă prin faptele prevăzute la art. 9 alin. (1) s-a produs un prejudiciu mai mare de 100.000 euro, în echivalentul monedei naționale, limita minimă a pedepsei prevăzute de lege și limita maximă a acesteia se majorează cu 5 ani conform art. 9 alin. (2), rezultând o pedeapsă între 7 și 13 ani, iar în cazul unui prejudiciu mai mare de 500.000, limita minimă a pedepsei prevăzute de lege și limita maximă a acesteia se majorează cu 7 ani, conform art. 9 alin. (3), rezultând o pedeapsă între 9 și 15 ani. Astfel, în ipoteza de la art. 9 alin. (2) din Legea nr. 241/2005, dacă s-a produs un prejudiciu mai mare de 100.000 euro, limita minimă a pedepsei se triplează iar cea maximă se majorează cu peste jumătate. În ipoteza de la art. 9 alin. (3) din aceeași lege, dacă s-a produs un prejudiciu mai mare de 500.000 euro, limita minimă a pedepsei ajunge de la 2 la

9 ani, iar cea maximă se cunoaște o majorare care merge spre aproape dublu, ajungând la 15 ani. Pe cale de consecință, se poate observa că aceste **pedepse sunt disproporționate**, încălcându-se **principiul restrângerii proporționale** a drepturilor și libertăților fundamentale, prevăzut de art.53 alin.(2) din Constituție, precum și principiul proporționalității și legalității pedepsei, nefiind de natură să asigure **un just echilibru între protecția libertății individuale** a infractorului, garantată pe tărâmul art. 23 din Legea fundamentală, și drepturile părții civile, în speță statul.

Pentru comparație, art. 256¹ și art. 309 din Codul penal prevăd că dacă faptele expres prevăzute în aceste dispoziții au produs consecințe deosebit de grave – adică un prejudiciu de peste 2.000.000 lei, sub pragul de 500.000 euro prevăzut de art. 9 alin. (3) din Legea nr. 241/2005 – **limitele speciale ale pedepsei prevăzute de lege se majorează cu jumătate**. În lumina aceste comparații, **nu se justifică o diferențiere substanțială a tratamentului sancționator aplicat persoanelor acuzate de săvârșirea infracțiunii de evaziune fiscală prevăzută de art. 9 alin. (2) și (3) din Legea nr. 241/2005 față de cele care în ipoteza dispozițiilor 256¹ și art. 309 din Codul penal, în condițiile în care dispozițiile art. 9 alin. (2) și (3) din Legea nr. 241/2005 protejează valori sociale de natură/importanță comparabilă cu cele de la art. 256/1 și 309 din Codul penal**. Aceeași majorare a limitelor de pedeapsă, *recte* cu jumătate, în cazul producerii consecințelor deosebit de grave, o regăsim și în corpul Legii nr. 78/2000, la art. 18¹ alin. (3), art. 18² alin. (3) și art. 18³ alin. (3) din Legea nr. 78/2000. Concluzia care se desprinde de aici este cea a unui tratament sancționator unitar pe acest tărâm, în cazul depășirii plafonului de 2.000.000 lei. Or, acest principiu a fost deformat și ignorat în totalitate prin modificările aduse pe calea Legii nr. 50/2013.

Prin Decizia nr. 67 din 26 februarie 2015, referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 19 din Legea nr. 682/2002 privind protecția martorilor, publicată în Monitorul Oficial nr. 185 din 18.03.2015, Curtea Constituțională a reținut că principiul egalității în drepturi presupune instituirea unui tratament egal pentru situații care, **în funcție de scopul urmărit, nu sunt**

diferite (Decizia nr. 1 din 8 februarie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.69 din 16 martie 1994).

De asemenea, potrivit jurisprudenței constante a Curții Constituționale, situațiile în care se află anumite categorii de persoane trebuie să difere în esență pentru a se justifica deosebirea de tratament juridic, iar această deosebire de tratament trebuie să se bazeze pe un **criteriu obiectiv și rațional** (a se vedea, în acest sens, cu titlu exemplificativ, Decizia nr.86 din 27 februarie 2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.207 din 31 martie 2003, Decizia nr.476 din 8 iunie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.599 din 11 iulie 2006, Decizia nr.573 din 3 mai 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.363 din 25 mai 2011, Decizia nr.366 din 25 iunie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.644 din 2 septembrie 2014).

Așadar, instanța de contencios constituțional a reținut că nesocotirea principiului egalității în drepturi are drept consecință **neconstituționalitatea normei care instituie un privilegiu ori o discriminare**. În acest sens, Curtea a constatat că, potrivit jurisprudenței sale, **discriminarea se bazează pe noțiunea de excludere de la un drept/beneficiu** (Decizia Curții Constituționale nr.62 din 21 octombrie 1993, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.49 din 25 februarie 1994), iar **remediul constituțional specific, în cazul constatării neconstituționalității discriminării, îl reprezintă acordarea sau accesul la beneficiul dreptului** (a se vedea, în acest sens, Decizia nr.685 din 28 iunie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.470 din 11 iulie 2012, Decizia nr.164 din 12 martie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.296 din 23 mai 2013, sau Decizia nr. 681 din 13 noiembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.889 din 8 decembrie 2014).

Având în vedere aceste aspecte, în condițiile în care infracțiunea de evaziune fiscală prevăzută de art. 9 alin. (2) și (3) din Legea nr. 241/2005 este o infracțiune de prejudiciu, reglementarea unui regim sancționator mult mai dur în comparație cu pedeapsa aplicabilă infracțiunilor care au produs consecințe deosebit de grave din Codul penal sau din Legea nr. 78/2000 și care protejează **valori sociale de natură/importanță comparabilă cu cele protejate de art. 9 alin. (2) și (3) din**

Legea nr. 241/2005, apreciem că aceste prevederi încalcă dispozițiile art. 16 din Constituția României, republicată, art. 11 alin. (1) și (2) coroborat cu art. 20 prin raportare la art. 14 din Convenția europeană a drepturilor omului coroborat cu art. 1 alin. (1) din Protocolul nr. 12 la Convenție, creând un regim discriminatoriu între persoanele acuzate de săvârșirea infracțiunilor de evaziune fiscală prevăzute de art. 9 alin. (2) și (3) din Legea nr. 241/2005 și cele acuzate de săvârșirea infracțiunilor prescrise de dispozițiile art. 256¹ și 309 din Codul penal sau de art. 18¹ alin. (3), art. 18² alin. (3) sau art. 18³ alin. (3) din Legea nr. 78/2000.

Pe lângă încălcarea dispozițiilor art. 1 alin. (3) privind statul de drept, a dispozițiilor art. 16, 23 și 53 alin. (2) din Constituție, apreciem că acestea încalcă și dispozițiile art. 1 alin. (5) din Legea fundamentală.

Dispozițiile art. 1 alin. (5) din Legea fundamentală reprezintă sediul materiei pentru **principiul legalității**. Principiul legalității, care exprimă obligativitatea respectării legilor, asigură respectarea ordinii de drept. Ca și principiul supremației Constituției, legalitatea este de esența cerințelor **statului de drept**, adică a preeminenței legii în reglementarea relațiilor sociale, în sensul art. 16 alin. (2) din Constituție, potrivit căruia nimeni nu este mai presus de lege. Principiul legalității, fiind un principiu de rang constituțional, consacră **obligativitatea respectării legilor și a calității acestora**.

Totodată, **principiul securității raporturilor juridice** constituie o dimensiune fundamentală a statului de drept, astfel cum acesta este consacrat în mod expres prin dispozițiile art. 1 alin. (3) din Legea fundamentală (Decizia nr. 19 din 22 ianuarie 2013).

Curtea Constituțională a mai reținut că „*principiul legalității este unul de rang constituțional*” (a se vedea Decizia nr. 901 din 17 iunie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 503 din 21 iulie 2009), astfel încât „*încălcarea legii are drept consecință imediată nesocotirea art. 1 alin. (5) din Constituție, care prevede că respectarea legilor este obligatorie. Încălcarea acestei obligații constituționale atrage implicit afectarea principiului statului de drept, consacrat prin art. 1 alin. (3) din Constituție*” (a se vedea Decizia nr. 783 din 26

septembrie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 684 din 3 octombrie 2012).

Instanța de contencios constituțional a statuat că una dintre cerințele principiului respectării legilor vizează **calitatea actelor normative**. În acest sens, Curtea a constatat că orice act normativ trebuie să îndeplinească anumite condiții calitative, printre acestea numărându-se **previzibilitatea**, ceea ce presupune că acesta trebuie să fie suficient de **clar și precis** pentru a putea fi aplicat; astfel, formularea cu o precizie suficientă a actului normativ permite persoanelor interesate — care pot apela, la nevoie, la sfatul unui specialist — să prevadă într-o măsură rezonabilă, în circumstanțele speței, consecințele care pot rezulta dintr-un act determinat.

În privința incidenței normelor de tehnică legislativă în cadrul controlului de constituționalitate, Curtea a mai arătat că deși ele „*nu au valoare constituțională, [...] prin reglementarea acestora legiuitorul a impus o serie de criterii obligatorii pentru adoptarea oricărui act normativ, a căror respectare este necesară pentru a asigura sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației, precum și conținutul și forma juridică adecvate pentru fiecare act normativ. Astfel, respectarea acestor norme concură la asigurarea unei legislații care respectă **principiul securității raporturilor juridice, având claritatea și previzibilitatea necesară**” (Decizia nr. 448 din 29 octombrie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 5 din 7 ianuarie 2014). De aceea, „**nerespectarea normelor de tehnică legislativă determină apariția unor situații de incoerență și instabilitate, contrare principiului securității raporturilor juridice în componenta sa referitoare la claritatea și previzibilitatea legii**” (Decizia nr. 448 din 29 octombrie 2013, anterior citată).*

În acest sens, se poate observa că adoptarea Legii nr. 50/2013, prin care s-au modificat art. 9 alin. (2) și (3) din Legea nr. 241/2005 în vădită contradicție cu politica penală și viziunea de ansamblu a Noului Cod penal privind reducerea limitelor de pedeapsă s-au încălcat și dispozițiile. Aceste dispoziții nu se integrează organic în ansamblul reglementării, venind în coliziune cu dispozițiile art. 13 din Legea nr. 24/2000.

Potrivit art. 13 – *Integrarea proiectului în ansamblul legislației* din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative:

„Art. 13. - Actul normativ trebuie să se integreze organic în sistemul legislației, scop în care:

a) proiectul de act normativ trebuie corelat cu prevederile actelor normative de nivel superior sau de același nivel, cu care se află în conexiune;

b) proiectul de act normativ, întocmit pe baza unui act de nivel superior, nu poate depăși limitele competenței instituite prin acel act și nici nu poate contraveni principiilor și dispozițiilor acestuia;

c) proiectul de act normativ trebuie să fie corelat cu reglementările comunitare și cu tratatele internaționale la care România este parte.

d) proiectul de act normativ trebuie să fie corelat cu dispozițiile Convenției europene a drepturilor omului și ale protocoalelor adiționale la aceasta, ratificate de România, precum și cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.”

Dispozițiile art. 13 sunt cuprinse în Capitolul II din Legea nr. 24/2000, intitulat „Sistematizarea și unificarea legislației”, adică principiul care este proteguit prin respectarea normelor de tehnică legislativă.

Având în vedere aceste aspecte, încălcarea dispozițiilor art. 13 din Legea nr. 24/2000 are drept consecință încălcarea dispozițiilor art. 1 alin. (3) și alin. (5) din Constituție în ceea ce privește nerespectarea principiului legalității încălcarea principiilor securității raporturilor juridice, în componenta sa referitoare la claritatea și previzibilitatea legii.

Pentru aceste motive, vă solicităm să constatați că excepția de neconstituționalitate este admisibilă și să dispuneți sesizarea Curții Constituționale cu soluționarea prezentei excepții de

---

neconstituționalitate în conformitate cu dispozițiile art. 29 alin. (4) din Legea nr. 47/1992 raportat la dispozițiile art. 142 alin. (1) și art. 146 lit. d) teza I din Constituția României, republicată.

MISĂILĂ GHEORGHE DAN

Prin avocat

WWW.LUMEAJUSTITIEI.RO